

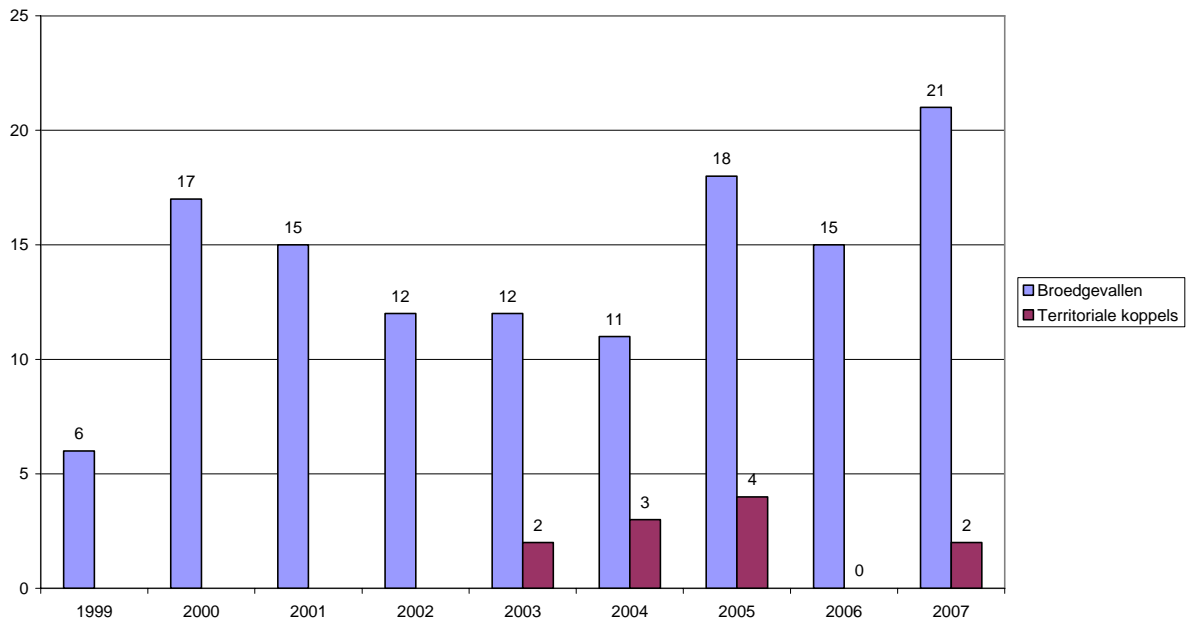
Bruine kiekendieven in IJzer en Polder 2007

Werd het voor de bruine kiekendieven ook een superjaar zoals bij de kerkuilen ? Dit zou in de lijn der verwachtingen liggen, alhoewel de bruine kiekendief meer een allrounder is qua voedselkeuze dan onze kerkuil, muizenspecialist bij uitstek. 2007 werd een uitstekend jaar, met 21 geregistreerde broedgevallen en hoge nestgemiddelden. Vooral de vele broedgevallen in de polders vielen op.

Overzicht broedgevallen

Gemeente	Plaats	Nestsucces
De Panne	Cromfortstraat	5 eieren, 2 pulli, dood
Diksmuide	Woumen-Rhillebroeken	min 2 pulli
Diksmuide	Stuivekenskerke	min 2 pulli
Diksmuide	Oudekapelle	geen info
Diksmuide	Woumen-Rhillebroeken	Mislukt
Diksmuide	Blankaart	Mislukt
Houthulst	Merkembroek (2)	mislukt + 3 of 4 pulli
Koksijde	Oostduinkerke - De Zelte	2 pulli
Koksijde	Wulpen-Booitshoekestraat	3 pulli
Lo-Reninge	Noordschotebroek- Pereboom	4 pulli
Lo-Reninge	Noordschotebroek	Mislukt
Lo-Reninge	Westbroek	5 jongen
Nieuwpoort	Ramskapelle-Hemmestraat	2 pulli
Nieuwpoort	Sint-Joris-Verschendijk	3 pulli
Veurne	De Moeren-Bewesterpoort-Zuid	Mislukt
Veurne	Steenkerke- Steengracht Oost	Mislukt
Veurne	Eggewaartskapelle-Zoutenaaiestraat	5 pulli
Veurne	Eggewaartskapelle	5 pulli
Veurne	Decantatiebekkens Suikerfabriek	mislukt
Veurne	Eggewaartskapelle-Heydehoekstraat	5 pulli

Broedgevallen en territoriale koppels bruine kiekendief IJzer en Polder 1999 - 2007

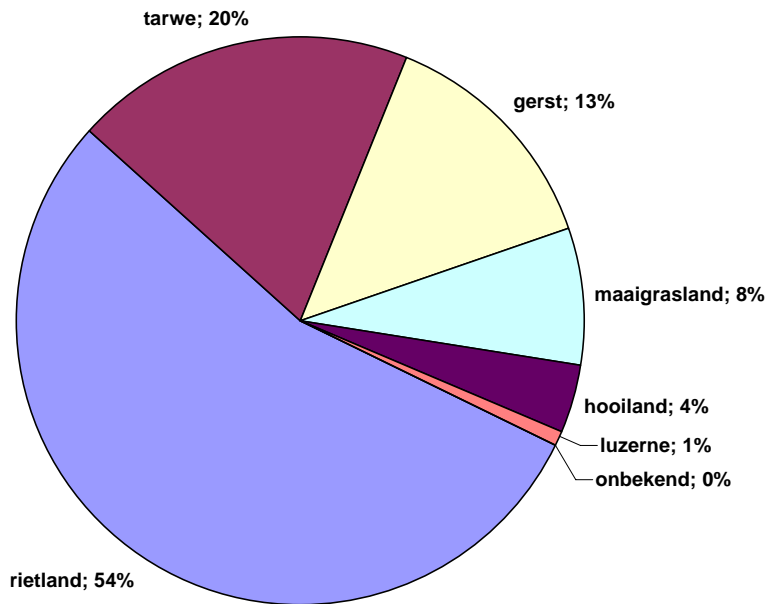
Voor het eerst sedert het begin van ons beschermingswerk overschreden we de kaap van 20 broedgevallen in de regio IJzer en Polder, 21 om exact te zijn. Het vorig record (18) dateerde van 2005 (piekjaar bij de muizen). Ten opzichte van vorig jaar betekende dit een stijging van meer dan 1/3.

Nestplaatskeuze

Meer dan de helft van de bruine kiekendieven broedde vorig jaar in rietland (vooral in de IJzervallei), wat overeenkomt met ons 9-jarig gemiddelde. Een derde broedde in graanvelden, in hooilanden en maigraslanden was er telkens maar één broedgeval. Vooral in maigraslanden blijft het een moeilijke zaak om een broedgeval effectief te beschermen.

Hooiland	→	1
Graanveld	→	7
Rietland	→	12
Maigrasland	→	1
Totaal	→	21

Broedbiotoop bruine kiekendief IJzer en Polder 1999 -2007

Gemeenten

Veurne en Diksmuide zijn de kiekendievengemeenten bij uitstek, dit is al jaren het geval maar dit jaar kwamen ook de Westkustgemeenten Nieuwpoort, Koksijde en De Panne aan het venster piepen met samen 5 broedgevallen, allen in de Westkustpolders.

Veurne	→	6
Diksmuide	→	5
Houthulst	→	2
Lo-Reninge	→	3
Koksijde	→	2
De Panne	→	1
Nieuwpoort	→	2

Beschermingsactie

Vorig jaar waren heel wat interventies (6) nodig om jonge pulli te redden van de dorser, vooral in gerst- en triticalesvelden waar vroeg wordt gedorst. Hierbij is het van belang dat er goede contacten zijn tussen de medewerker, de landbouwer én de loonwerker (dorsen).

Broedsucces en nestgemiddelde

Twaalf broedgevallen hadden broedsucces, wat één of meerder uitgevolgen jongen betekent. In procenten betekent dit 57 %. In acht gevallen was er een mislukking (38 %). Negen broedgevallen werden gecontroleerd (geringd). In vier gevallen (waarvan drie op het grondgebied van Eggewaartskapelle !!) waren er prachtige nesten van telkens 5 pulli, één nest had vier pulli en de nesten van 2 en 3 pulli hadden telkens twee vertegenwoordigers. Het nestgemiddelde in 2007 bedroeg op die manier 3,78 pulli.

Het relaas

Zoals bijna ieder jaar hadden we ook in 2007 een broedgeval in maaigrasland, meer bepaald in de Buitenmoeren van Veurne. In 2005 lukte onze beschermingsactie perfect maar toen was het broedgeval gelegen in een doodlopend straatje zonder veel verkeer en nieuwsgierigen. Dit jaar verliep het ander, wat ons deed besluiten om in de toekomst, zoveel als mogelijk, te verhinderen dat bruine kiekendieven in maaigraslanden tot broeden komen. Zeker wanneer het legsel nog niet volledig is, is het voor de veiligheid van het broedgeval opportuun dat het maaigrasland zo snel mogelijk wordt gemaaid zodat het koppel in een graanveld in de buurt veilig tot broeden kan komen. Het kostte ons serieus wat werk om het nest te vinden in de Buitenmoeren, ondanks het feit dat we met drie personen waren (Walter, Frankie en ikzelf) en we het nest ongeveer konden situeren vanaf de weg. Het was de sterke wind die ons parten speelde. Het gras buigde constant zodat het nest bijna niet zichtbaar was. Uiteindelijk vond Frankie Byl toch het nest (zie foto) en werd het nest afgepaald. Jammergenoeg mislukte de bescherming : het nest werd verlaten.

Voor het eerst sinds tien jaar mislukte het broedgeval op de Decantatiebekkens van de (ex-)Suikerfabriek, waarschijnlijk hebben werkzaamheden deze mislukking in de hand gewerkt. Maar ook langs de Steengracht-Oost te Steenkerke mislukten de zaken en dit voor het derde opéénvolgende jaar op rij. Merkwaardig en op te volgen !

Maar ook zeer goed nieuws, meer bepaald vanuit het mooie Eggewaartskapelle. Hier broedden er vorig jaar maar liefst drie koppels bruine kiekendieven (Knollestraat, Zoutenaaiestraat (zie foto) en Heydehoekstraat) : twee koppels in een graanveld en één in een rietveld. Merkwaardig was dat er telkens vijf pulli uitvlogen. Reken hierbij nog het broedsucces van het koppel kerkuilen uit Eggewaartskapelle (met tweemaal een nest van vijf pulli), dan kunnen we niet anders dan concluderen dat de muizenstand in de polders van Eggewaartskapelle uitzonderlijk goed was !

Dankzij de inzet van Walter Wackenier werden ook twee broedgevallen in de Koksijdse polders van Wulpen (Booitshoekestraat) en Oostduinkerke (De Zelte) ontdekt én opgevolgd. Het eerste broedgeval werd reeds voor half april ontdekt in een triticalesveld aan de rand van Wulpen. Hier moest het vrouwtje wellicht voor de ganse kroost zorgen aangezien manlief niet meer thuis bleek te zijn. Vermoedelijk is er iets gebeurd met het mannetje maar een geval van bigamie kon niet uitgesloten worden (in het begin van broedseizoen hadden we hieromtrent toch vermoedens). Het tweede broedgeval, in De Zelte, werd pas later ontdekt. Het nieuwbakken koppel in De Zelte was niet zo bedreven in het jagen, wat resulteerde in slechts een gering broedsucces : 2 pulli.

Vorig jaar kon goed worden vastgesteld dat de bruine kiekendieven in twee 'golven' arriveren. Eerst de 'vroeg vogels' : dat zijn de bruine kiekendieven die reeds vorig jaar hebben gebroed en direct naar hun vaste stek trekken. Deze koppels arriveren vaak reeds eind maart tot in de eerste helft van de maand april. Vaak zijn ze reeds eind april aan het broeden. De tweede grote golf bruine kiekendieven vertegenwoordigt de nieuwelingen : tweede- en derdejaarsvogels die voor het eerst broeden en vaak reeds in koppel op zoek gaan naar een geschikte plek. Soms zie je dat deze koppels ergens blijven hangen maar dan toch beslissen om ergens anders neer te strijken.

Ook het Nieuwpoortse broedgeval in de Hemmestraat was ongetwijfeld een jong koppel want ook hier hadden we te maken met slechts 2 pulli. Het broedgeval werd niet ontdekt door ons maar door landbouwer Geert Goossens zelf. Hij kon bij het dorsen op het nippertje de dorsmachine ophoog hijsen zodat de jongens in extremis gespaard bleven.

Langs de Verschendijk werd eind juni een nest met vier pulli ontdekt in een gerstveld. Het nest vinden bleek geen sinecure : het veld was ver van de openbare weg gelegen en een inschatting maken van de plaats waar het nest gelegen was bleek niet mee te vallen. Er werd dan maar een andere tactiek toegepast. Het opvliegend vrouwtje blijft normaal boven het nest vliegen, luid roepend op de indringer. Op basis van de felheid van het vrouwtje kiekendief kon afgeleid worden of je nu naar het nest toeging of eerder van het nest weg. Na enkele wandelingen in de 'sproeisporen' van het graanveld konden de jonge pulli (tussen één week en drie weken, zie voorpagina) gelocaliseerd worden. Bij het ringen moesten we helaas constateren dat (wellicht) de jongste het onderspit moest delven.

De laatste Westkustgemeente is De Panne : hier werd op 17 juli 2007 een uitzonderlijk laat broedgeval ontdekt in een tarweveld van de Adinkerkse Moeren (zie foto's). Of dit het eerste legsel was van het koppel is niet zeker. Mogelijk was dit het koppel dat eind mei het nest had verlaten in de Buitenmoeren van Veurne op nog geen kilometer afstand van de nestlocatie, maar zeker zijn we niet. Het tijdsverloop tussen de twee legsel, meer dan een maand, is wel zeer lang om te kunnen spreken van een vervolglegsel. Slechts twee van de vijf eieren leverde jongen op. Eén ei kwam net niet uit, door de zwakte van het jong (zie foto). Walter en ik verheugden ons al op het feit dat er in september nog jongen gingen uitvliegen maar helaas de omstandigheden zaten tegen.

Het nest was afgepaald en met de landbouwer was afgesproken dat hij een seintje ging geven wanneer de loonwerker van start ging. Het was ondertussen de eerste week van augustus en de dagen waren al serieus aan het korten. Rond 21 uur kreeg ik het telefoontje. De dorser was reeds begonnen. Vlug naar het perceel gereden, de dorser was enkele honderden meters verder bezig met de 'buitenkanten' op het grote perceel. Ik besloot om een 'toertje' te wachten en de loonwerker op te wachten om het nest aan te duiden. Maar het noodlot sloeg toe. Aan de overkant van het perceel viel de pikdorser uit en besloot de loonwerker, na enkele minuten, om hulp in te roepen. Ondertussen was de duisternis reeds ingevallen en aangezien er niemand kwam opdagen, besloot ik om huiswaarts te trekken. Het nest was immers duidelijk afgebakend. 's Anderendaags volgde helaas de ontzuivering. De loonwerker had blijkbaar de afpaling niet gezien en gewoon rechtdoor gereden. Eén jong overleefde het voorval niet. Het tweede jong werd dan maar tussen wat stro gezet maar veel kansen kreeg hij niet. Op 14 augustus kreeg De Panne een zondvloed te verwerken wat nefast was voor het laatste jong. Adieu laat broedgeval ...

Het andere kerngebied van de bruine kiekendief in onze streek is de IJzervallei. Traditioneel zijn er heel wat broedgevallen in de rietvelden of broeken van de IJzer maar even traditioneel hebben we te maken met mislukkingen, wellicht door een hogere predatiekans (Rhillebroeken, Blankaart, Merkembroek, Noordschotebroek). Toch werden vorig jaar geslaagde broedgevallen genoteerd in de Rhillebroeken (min. 2 pulli), in Stuivekenskerke (min. 2 pulli met wellicht een verschuiving naar een graanveld), Merkembroek (3 of 4 pulli), Noordschotebroek (4 pulli) en tenslotte in het Westbroek waar een koppel in een hooiland van ANB met succes 5 pulli grootbracht.

Tenslotte nog een broedgeval buiten de IJzervallei, namelijk in Oudekapelle, weliswaar zonder info omtrent het broedsucces.

Kris Degraeve

Net niet uitgekomen ei

2 late pulli te Adinkerke

Één pulli overleefde de dorser niet

Het tweede pulli kreeg uitstel van executie

Nest met vijf pulli in de Buitenmoeren

Vierkant na het maaien : broos

